

מבוא

לגזרות הנחים

חנה היאס

כל הזכויות שמורות

הפיקוח על מקצועות עצמאיים
משרד החינוך

2

אילו אותיות נחות בגזרות הנחים?

במשפטים שלפנינו מילים מודגשות מגזרות הנחים.

נבדוק: אילו **אותיות שורש** נחות (=אינן נשמעות) במילים אלה?

הלילה **איִשָּׁן** מוקדם. **נוֹכַחְתִּי** כי שָׁנָה מוקדמת **מִיִּטְיָבָה** עימי.

הוֹדִיעוּ לנו כי מחר עלינו **לְקוֹם** ל**שִׁיחַת** ועידה בלמידה מרחוק.

קִנִּיתִי מוֹצָר חדש וגליתִי בו התקן טעינה **מְבֻנָּה**. אתה **תֵּאָהֵב** זאת.

קָרְאָנָה את הסיפור ה**מְפֻלָּא** על הצדיק שידע **לְנַבֵּא** את העתיד.

3

אילו אותיות נחות בגזרות הנחים? בדיקה

הדגשנו את **אותיות השורש** הנחות (= שאינן נשמעות) :

הלילה **אִישׁוֹן** מוקדם, כי **נוֹכַחְתִּי** ששָׁנָה מוקדמת **מִיִּטְיָבָה** עימי.

הוֹדִיעוּ לנו כי מחר עלינו **לְקוֹם** ל**שִׁיחַת** ועידה בלמידה מרחוק.

קִנִּיתִי מוֹצָר חדש **וּגְלִיתִי** שיש בו התקן טעינה **מְבֻנָּה**. אתה **תֵּאָהֵב** זאת.

קְרָאָנָה את הסיפור **הַמְּפֹלָא** על הצדיק שידע **לְנַבֵּא** מה **יִקְרָה**.

מסקנה: אותיות השורש הנחות הן: **א', ה', ו', י'.**

מה מאפיין את אותיות אהו"י?

❖ אהו"י לעיתים נחות.

❖ ו"י עשויות להיקלע לכיווץ דיפטונג. (להלן)

❖ אהו"י עשויות להישמט, ואין דגש תמורתן.

❖ אהו"י עשויות להחליף זו את זו.

5

אילו אותיות נחות בגזרות הנחים?

אכן, **אותיות אהו"י נחות.**

לצד כל אחת מאותיות אהו"י נעתיק את המילים המתאימות משקף 3:

א -

ה -

ו -

י -

6

אילו אותיות נחות בגזרות הנחים? בדיקה

אותיות אהו"י נחות :

א' נחה - קְרָאָה, מְפָא, לְנַבֵּא, תֵּאָהֵב

ה' נחה - מְבַנֶּה, יִקְרֶה

ו' נחה - נוֹכַחְתִּי, הוֹדִיעוּ, לְקוּם, מוֹצֵר

י' נחה - אִישׁוֹן, מִיִּטְיָבָה, קְנִיתִי, גְּלִיתִי, שִׁיחַת.

אילו מאותיות השורש נחות בגזרות הנחים?

אותיות השורש הנחות הן: פה"פ, עה"פ, לה"פ.
נעתיק לצד כל אחת מהן את המילים המתאימות:

פה"פ - האות הראשונה של השורש:

עה"פ - האות השנייה של השורש:

לה"פ - האות השלישית של השורש:

אילו מאותיות השורש נחות בגזרות הנחים? בדיקה

אותיות השורש הנחות הן: פה"פ, עה"פ, לה"פ.

פה"פ - האות הראשונה של השורש:

אִישׁוֹן, נוֹכַחְתִּי, מִי־טִיבָה, הוֹדִיעוֹן, מוֹצָר, תֹּאֲהַב

עה"פ - האות השנייה של השורש: לְקוֹם, שְׂיַחַת

לה"פ - האות השלישית של השורש:

מְבַנֶּה, יְקַרֶּה, קְנִיתִי, גְלִיתִי. קְרֵאנָה, מְפַלֵּא לְנַבֵּא.

אילו הן גזרות הנחים?

פירוט

נעתיק לצד כל אחת מן הגזרות את המילים המתאימות:

פ"א - האות הראשונה של השורש היא א נחה: _____

פ"י/ו - האות הראשונה של השורש היא י/ו:

ע"י/ו - האות השנייה של השורש היא י/ו: _____

ל"י/ה - האות השלישית של השורש היא י/ה:

ל"א - האות השלישית של השורש היא א: _____

אילו הן גזרות הנחים? בדיקה

פ"א - האות הראשונה של השורש היא **א נחה**: תאהב.

פ"י/ו - האות הראשונה של השורש היא **י/ו**:

איִשָּׁן, נֹכַחְתִּי, מִיִּטְיָבָה, הוֹדִיעוּ, מוֹצָר.

ע"י/ו - האות השנייה של השורש היא **י/ו**: לְקוֹם, שְׂיַחַת.

ל"י/ה - האות השלישית של השורש היא **י/ה**:

מְבַנֶּה, יִקְרָה, קְנִיתִי, גְּלִיתִי.

ל"א - האות השלישית של השורש היא **א**: קְרָאָה, מְפָלָא, לְנַבָּא.

מתי אותיות אהו"י נחות? 1

דוגמאות

במשפטים שלפנינו פעלים מודגשים שאות השורש הראשונה שלהם היא **א'**.

נצבע את אותיות פה"פ הנחות ונציב מולן מילים שוות משקל: **תְּלַמֵּד, יִלְמַד, יִלְמְדוּ**.
ננסח מסקנה.

רחל **תֵּאָפֶה** עוגת יום הולדת והמוזמנים **יֵאָכְלוּ** ממנה. **אֶכְלְנוּ** וערב לנו. ✓

רבקה **תֵּאָבֶה** ללכת עם אליעזר. לבן לא **אָבֶה** לשלוח את רבקה. ✓

יצחק לא **יֵאָהֵב** את המטעמים של עשיו. רבקה **אָהֶבָה** את יעקב. ✓

הם **יֵאָחֲזוּ** את האתרוג ו**יֵאָמְרוּ** את הברכה בכוונה. **אֶחְזְנוּ** ו**אָמְרְנוּ**. ✓

יש לשמור על המסמכים, שלא **יֵאָבְדוּ**. עד היום הם לא **אָבְדוּ** במגירה. ✓

מתי אותיות אהו"י נחות? 1

בדיקה

❖ תאָפּה, תאַבּה, תאַבּה תַּלְמֵד

❖ יאַכּל, יאַבּד, יאַחַז, יאַמֵּר, תַּלְמֵד

❖ יאַהֵב תַּלְמֵד

מסקנה: בבניין קל בעתיד, **פה"פ א'** המקבילה לציצוק פשוט נח - **נחה**

בשורשים: **אפ"ה, אכ"ל, אב"ה, אה"ב, אח"ז, אמ"ר, אב"ד.**

מתי אותיות אהו"י נחות? 2

דוגמאות

❖ במשפטים שלפנינו מילים מודגשות שאות השורש השנייה שלהם היא **י/ו נחה**.

נצבע את אותיות השורש שלהן ונציב מולן מילים שוות משקל:

שְׁמַר, לְשֹׁמֵר, מְלָךְ, נִשְׁמַר, נִשְׁמָר, תְּפַאֲרָה.

ננסח מסקנה.

✓ בשבת אמא אינה אומרת: **קום**. גם אמא אוהבת **לנום**.

✓ לא **נְזוּז** ולא **נְסוּג** מעקרונותינו.

✓ המנצח נתן **אות**, והתחלנו **לשיר**.

✓ הוא יצא **לשוט** באגם.

✓ בירכנו את ה' על **תְּנוּבַת** השדה.

מתי אותיות אהו"י נחות? 2

בדיקה

❖ קוּם *לצומת* שְׁמֹר

❖ לְנוֹם, לְשׁוֹט, לְשִׁיר *לצומת* לְשֹׁמֵר

❖ אוֹת *לצומת* מֶלֶךְ

❖ נָזַח *לצומת* בְּשֹׁמֵר

❖ נְסוּג *לצומת* בְּשֹׁמֵר

❖ יַעוֹף *לצומת* יִשְׁמֹר

❖ תְּנוּבָה *לצומת* תְּפָאֲרָה

מסקנה: כאשר עה"פ י/ו נוכחת במילה, היא נחה.

מתי אותיות אהו"י נחות? 3

❖ במשפטים שלפנינו מילים מודגשות שאות השורש הראשונה שלהם היא **י/ו נחה**.

נצבע את אותיות השורש שלהן ונציב מולן מילים שוות משקל:

נְדַבֵּק, נִרְכָּב, מְדַרְכָּה, נִשְׁמְרָנוּ, מְלַבֵּישׁ, לְהַלְבִּישׁ, הַלְבִּישׁ, הַלְבִּישׁוּ.

ננסח מסקנה.

✓ **נודע** לנו כי לא **ניגע** לריק בהקמת ה**מושבה**.

✓ **נועצנו** בגדולי ישראל בנוגע לתפקיד **שנועד** לבנו.

✓ הוא **מימין** כעת ומבטיח **להישיר** אורחותיו גם בעתיד.

✓ השרביט ה**ושט** לאסתר והיא נצלה זאת כדי **להיטיב** עם עמה.

✓ פניו ה**וריקו** לאחר שה**וקיעו** את מעשיו ברבים.

מתי אותיות אהו"י נחות? 3 בדיקה

❖ נודע, נועד *לצומת* נדבק

❖ ניגע *לצומת* נרפב

❖ מושבה *לצומת* מדרכה

❖ נועצנו *לצומת* נשמרנו

❖ מימין *לצומת* מלביש

❖ להישיר, להיטיב *לצומת* להלביש

❖ הושט *לצומת* הלביש

❖ הוריקו, הוקיעו *לצומת* הלבישו

❖ מסקנה: פה"פ י/ו המקבילה לעיצור בשווא נח - נחה.

מתי אותיות אהו"י נחות? 4

- ❖ במשפטים שלפנינו מילים מודגשות שאות השורש ה**שלישית** שלהם היא **י/ה/א נחה**.
נצבע את אותיות השורש שלהן ונציב מולן מילים שוות משקל:
- תִּלְמַד, שְׁמֶרֶת, שְׁמֶרֶתִי, מְלֶךְ, מְגִדֵּל, נִשְׁמֶרֶתִי, הַלְּבָשְׁתִּי, הַלְּבָשׁ, סֵפֶר.**
ננסח מסקנה.
- ✓ אם **תְּרַצָּה, תַּעֲשֶׂה** ותצליח.
- ✓ כאשר לא **עֲנִיתַ** לקריאתי, **מְשִׁיתִי** אותך מן המים.
- ✓ מה ה**פְּלָא**, לאחר ה**מְקָרָה נַעֲשִׂיתִי** זהירה מדי.
- ✓ ה**טִיתִי** את הכד וה**שְׁקִיתִי** אותה מים.
- ✓ הפקיד שמעל ה**שְׁעָה** מתפקידו ו**צֹוֶה** לנתק קשר.

מתי אותיות אהו"י נחות? 4

בדיקה

❖ תרצה, תעשה *לצומת* תלמד

❖ ענית *לצומת* שמרת

❖ משיתי *לצומת* שמרתי

❖ פלא *לצומת* מלך

❖ מקרה *לצומת* מגדל

❖ נעשיתי *לצומת* נשמרתי

❖ הטיתי, השקיתי *לצומת* הלבשתי

❖ השעה *לצומת* הלבש

❖ צוה *לצומת* ספר

כיצד אותיות פ"י/ו ול"י/ה נעשות נחות? דוגמאות

❖ במשפטים שלפנינו מילים מודגשות. נצבע באדום את פה"פ שלהן. נעמיד מילים שוות משקל זו מול זו. ננסח מסקנה.

התלמידות **נוֹלְדוּ** לאחר המלחמה, ולא **נִמְצְאוּ** בנפשוּן כל צלקות. ✓

לאחר ש**נִלְמַד** מחצית החומר **נִישָׁן** מעט. ✓

נוֹדַע לי כי **נִשְׂאָר** די קמח במחירי המבצע. ✓

ביקשתי ל**הִפְחִית** בעומס, אך דאגו ל**הוֹסִיף** לי עוד. ✓

התנים **הִילִילוּ**, ואת הילדים **הִבְהִילוּ**. ✓

מוֹכַח ללא ספק כי הטיפול בצמחי מרפא **מְצַלַח** יותר מן הטיפול התרופתי. ✓

הַקְשִׁית לשאול, לא **הַצְלַחַת** לבקש תמורה הוגנת להשקעתך. ✓

כיצד אותיות פ"י/ו ול"י/ה נעשות נחות?

בדיקה

❖ נוֹלְדוּ	לְצוּמַת	נִמְצְאוּ
❖ נִישָׁן	לְצוּמַת	נִלְמַד
❖ נוֹדַעַ	לְצוּמַת	נִשְׁאַר
❖ לְהוֹסִיף	לְצוּמַת	לְהַפְחִית
❖ הַיְלִילוּ	לְצוּמַת	הַבְּהִילוּ
❖ מוֹכַח	לְצוּמַת	מִצְלַח
❖ הַקְּשִׁית	לְצוּמַת	הַצְּלַחַת

מסקנה: **י/ו נחות** בהקבלה לעיצור **בשווא נח**.

כיצד אותיות פ"י/ו ול"י/ה נעשות נחות? הסבר

מדוע **י/ו נחות** בהקבלה לעיצור בשווא נח?

❖ *נִוְלְדוּ	(כמו	נְמַצְאוּ)	←	נוֹלְדוּ
❖ *הַקְשִׁית	(כמו	הַצְלַחַת)	←	הַקְשִׁית

❖ כאשר הוגים **י** או **ו** (w) בשווא נח, נשמע צליל של תנועה **י** או **ו**, מלבד תנועת ההברה; כך נוצר צליל של **שתי תנועות** (דיפטונג) **בהברה אחת**.

הדיפטונג נוטה להתכווץ לתנועה אחת,

וכך בכל הברה תישאר רק תנועה אחת.

היכן אותיות אהו"י עשויות להישמט? 1

דוגמאות

❖ אהו"י עשויות להישמט, ואין דגש תמורתן:

במשפטים שלפנינו פעלים מודגשים בגזרות הנחים. נצבע באדום את השורש שלהם.
 נשווה למילים שוות משקל שאותיות השורש שלהן לא נשמטו: **אֶלְמַד**, **נִלְמַד**, **תִּלְמַד**.
 נספור אותיות שורש וננסח מסקנה.

✓ מחר **אִצָּא** אל הגן, ו**אִשָּׁב** עם נכדיי. אחר כך **נִירַד** יחד אל הרחוב המקביל ו**נִילַךְ** אל בֵּיתִי.

✓ ה' הבטיח לאברהם ששרה **תִּלְד** בן.

✓ בקרוב **נִדַּע** אם החיסון יהיה יעיל.

טיפ: הפועל בעתיד - פותח בתחילית (אית"ן). אחריה תופיע אות שורש.

היכן אותיות אהו"י עשויות להישמט? 1

בדיקה

❖ **אֵצָא, אֵשֶׁב** *פֿאַצואַת* **אֶלְמַד**

❖ **נִרְדָּה, נִלְךָ, נִדַּע** *פֿאַרואַת* **נֶלְמַד**

❖ **תִּלְדָּה** *פֿאַרואַת* **תֶּלְמַד**

מסקנה: י' עשויה להישמט, ואין דגש תמורתה - בבניין קל בזמן עתיד, בשורשים: יצ"א, יש"ב, יר"ד, יל"ך, יל"ד, יד"ע.

כך גם בשני שורשים המופיעים בתנ"ך:

יח"ד - "בקהלם אל **תַּחַד** כבודי" (בראשית מ"ט, ו).

יק"ע - "הַוֹסְרֵי יְרוּשָׁלַם, פֶּן **תִּקַּע** נְפֹשֵׁי מִמֶּךָ" (ירמיהו, ח).

היכן אותיות אהו"י עשויות להישמט? 2 דוגמאות

❖ במשפטים שלפנינו פעלים מודגשים בגזרות הנחים.

נצבע באדום את השורש שלהם. נציב מולן מילים שוות משקל:

שָׁמְרוּ, סִפְרוּ, הִתְלַבְּשׁוּ, לְהִלְבִּישׁ, יִסְפְּרוּ, יִשְׁמְרוּ, יִסְדְּרוּ.

נספור אותיות שורש וננסח מסקנה.

הילדות **קָמוּ** מוקדם **וְקָנוּ** לחם ויוגורט לארוחת הבוקר. ✓

לאחר הארוחה הן **פָּנוּ** את השולחן ו**הִתְפַּנּוּ** לְהִכִּין שיעורי בית. ✓

הם לא **יִשְׁנּוּ** ממנהגם. ✓

המתקנים **יִבְנוּ** לפי התוכנית ולאחר מכן **יִנְקוּ** היטב. ✓

היכן אותיות אהו"י עשויות להישמט? 2

מסקנה

❖ קמו, קנו, קמו, קנו, קמו, קנו

❖ פנו, פנו, פנו, פנו, פנו, פנו

❖ התפנו, התפנו, התפנו, התפנו, התפנו, התפנו

❖ להכין, להכין, להכין, להכין, להכין, להכין

❖ ישנו, ישנו, ישנו, ישנו, ישנו, ישנו

❖ יבנו, יבנו, יבנו, יבנו, יבנו, יבנו

❖ ינקו, ינקו, ינקו, ינקו, ינקו, ינקו

❖ מסקנה: בגזרת ע"י/ו ובגזרת ל"י/ה האות הנחה עשויה להישמט. אין דגש תמורתה.

26 היכן אותיות אהו"י עשויות להתחלף זו בזו? דוגמאות

❖ במשפטים שלפנינו פעלים מודגשים בגזרות הנחים.

נצבע באדום את השורש שלהם. נסביר מדוע הגזרה שלהם מכילה יותר מאות שורש אחת. ננסח מסקנה.

הרב תנעמי יִסַד את מוֹסְד "אור חדש" ברכסים. ✓

דִּין יכול לְדוֹן רק לאחר ששמע את שני בעלי הדין. ✓

אני קְנִיתִי נעליים, והוא קָנָה חולצה. ✓

27 היכן אותיות אהו"י עשויות להתחלף זו בזו? מסקנה

❖ יִסַּד - פה"פ י'; מוֹסַּד - פה"פ ו';

הגזרה: פ"י/ו

❖ דִּינָה, דִּין - עה"פ י'; לְדוֹן - עה"פ ו';

הגזרה: ע"י/ו

❖ קְנִיתִי - לה"פ י'; קְנָה - לה"פ ה';

הגזרה: ל"י/ה

היכן חילופי אהו"י יוצרים צורות תואמות? דוגמאות

❖ לפנינו משפטים, ובהם צורות מודגשות.

נתאים בין הצורות הדומות בתבניתן. נציין להן שורש.

ננסח הכללה לתופעה שמצאתם.

✓ במסיבת סיום השנה שמענו הַקְרָאָה מפי התלמידות. לאחר מכן מסרה המנהלת

הַרְצָאָה מרגשת.

✓ לא כל מה ש **מְצוּי** בחברה הישראלית הוא באמת **רְצוּי** .

✓ הן **תְּצַאנָה** מן החדר כדי שהבנות שנשארו **תְּסִינָה** אל המטמון ותחבאנה אותו.

✓ במסיבה היה **בְּטוּי** לכל **גְּלוּי** של כישרון שלא הכרנו עד אז.

היכן חילופי אהו"י יוצרים צורות תואמות? בדיקה

❖ הקָרָאָה - קר"א דומה f הרְצָאָה - רצ"י/ה

❖ מְצוּי - מצ"א דומה f רְצוּי - רצ"י/ה

❖ תְּצַאֲנָה - יצ"א דומה f תְּטִינָה - נט"י/ה

(כאן האנלוגיה בתנועת הסגול)

❖ בְּטוּי - בט"א דומה f גְּלוּי - גל"י/ה

מסקנה: קיימת אנלוגיה בין ל"י/ה לבין ל"א

בעיצורים ובתנועות.

אילו מן הצורות התואמות אינן תקניות? דוגמאות

❖ לפנינו משפטים, ובהם צורות מודגשות דומות. בכל משפט צורה אחת שגויה.

נכתוב מול כל מילה שגויה - מילה נכונה, באותו משקל ובאותה גזרה.

ננסח סיבה לטעויות המצויות.

✓ **מְלִיתִי** את הטופס, אך **שְׁנִיתִי** את אחת ההוראות.

✓ לפלפל ה **מְמָלָא** היה הפעם טעם **מְשֻׁנָּה**.

✓ קשה **לְרַפּוֹת** מחלה זו, ובכל זאת שווה **לְנַסּוֹת**.

✓ הרודן **דְּכָא** את המורדים, אך לא **גְּלָה** לאיש מה היה סופם.

אילו מן הצורות התואמות אינן תקניות?

בדיקה

❖ מְלִנְתִּי - שְׁנִיתִי: צְרִיק אֶהְיוֹת: מְלֵאֲתִי - כְּמוֹ חֲטָאֲתִי

❖ מְמַלָּא - מְשַׁנָּה: צְרִיק אֶהְיוֹת: מְמַלָּא - כְּמוֹ מְטַלָּא

❖ לְרַפּוֹת - לְנִסּוֹת: צְרִיק אֶהְיוֹת: לְרַפּוֹת - כְּמוֹ לִיצָא

❖ דְּכָא - גְּלָה: צְרִיק אֶהְיוֹת: דְּכָא - כְּמוֹ נְבָא

הסיבה לטעויות: כיוון שקיימת אנלוגיה בין ל"י/ה לבין ל"א,

צורות נוספות נגררות לתופעה שלא כדין.

שאלות

בנוסח הבחינות

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

❖ כמו בעבר, גם בימינו **נוצרות** הזדמנויות להגדרה מחדש של תפקידים בכירים.

❖ המתנדבות **נוצרות** בליבן עלבונות ואכזבות.

ציין את ההבדלים בין שני הפעלים המודגשים במשפטים. בתשובתך פרט את ההבדלים (שים לב לשורש, לבניין, לזמן ולגוף).

כתוב בזמן עתיד כל אחד מן הפעלים המודגשים.

❖ **נוצרות** _____ **נוצרות** _____

לפניך כותרת מתוך ספר מדעים לבתי ספר יסודיים: "כיצד **נוצרות** חלות הדבש?"

כיצד יש לקרוא את המילה "**נוצרות**" במשפט זה?

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך צמדי מילים:

❖ הַשְּׂרִיָּה הַשְּׂרָאָה _____

❖ הַלְּוָאָה הַלְּוִיָּה _____

❖ וְדוּי וְדוּא _____

(1) עיין בכל צמד. אם השורש של שתי המילים בצמד הוא זהה, ציין את השורש המשותף למילים.

אם השורשים של שתי המילים בצמד שונים זה מזה, ציין בקו שליד הצמד את השורש של כל מילה.

(2) בחר באחד מן הצמדים שהשורש של שתי המילים שבו זהה.

כתוב משפט או צירוף לכל אחת מן המילים שבצמד.

❖ משפט או צירוף למילה הראשונה: _____

❖ משפט או צירוף למילה השנייה: _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך טבלה, ובה פעלים ושמות פועל.
נתח בה כל פועל לשורש ולבניין.

הפועל	השורש	הבניין
מוצפים		
נכונים		
להראות		
נובעת		
מערים		
להוריש		

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

ליד כל אחד מן הפעלים שלפניך כתוב פועל מאותו השורש, אך בבנין אחר.

❖ מוֹצְפִים

❖ נְכוּנִים

כתוב את צורת העתיד של שם הפועל להראות.

לפניך משפט, ובו שם מודגש.

❖ תזונה היא צריכה של חומרי מזון לשם התפתחות ויצירת אנרגיה.

ציין את השורש של השם תזונה.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך צירופים או משפטים, ובהם מילים מודגשות.
ציין את השורש של כל אחת מן המילים המודגשות.

❖ פעילויות במים **מְתַנּוֹת** באישור ההורים. _____

❖ **מְתַנּוֹת** קטנות. _____

❖ אין **מוֹצָא**. _____

❖ **מְמַצְאִים** חשובים _____

❖ **מְקוֹם** מרוחק _____

❖ משרדנו **מְמַקֵּם** במרכז העיר. _____

❖ העובד **תִּרְץ** את איחורו. _____

❖ אל **תִּרְד** לחצר עכשיו! _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

א. לפניך קבוצת מילים: **מְלוּי, בְּטוּי, חֲטוּי**. מהי התופעה המשותפת למילים בקבוצה זו? _____ . הסבר! _____

ב. לפניך רשימת מילים. **מְחֹאָה, מְחַמָּאָה, הַחֲיָאָה**.

הקף את המילה או המילים בגזרה של המילה **קָרִין**.

ג. לפניך משפט ובו מודגשת מילה בשתי צורות.

המאמץ החוזר ו**נְשָׁנָה** / **נְשָׁנָה** להתפלל בכוונה מוליד תפילות של אמת.

הקף את הצורה הנכונה.

נמק את בחירתך.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך רשימת מילים.

❖ **יִוָּעַד, הֵעֲדָתִי, תוֹדָעָה, יַעוֹד, עֲדוּד, אוהל מוֹעֵד, הוֹעֵיד, הַתּוֹעֵדוֹת**

הקף את כל המילים מן השורש יע"ד / וע"ד.

מיין את המילים שהקפת לשתי קבוצות לפי המשמעות.

כתוב את המשמעות של כל קבוצה. _____

העתק כל אחת מן המילים שלא הקפת, וכתוב את השורש שלה. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

הקף את צורת ההווה באותו הבניין של הפועל **יִשָּׁנוּ**.

❖ **שְׁנוּיִים מְשַׁנִּים נְשָׁנִים מְשַׁנְּנִים**

הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הגזרה, על פי ההקשר בקטע.

❖ **נְכוֹנוֹ, קָמָה, יַעֲלוּ, יִשׁוּבוּ**

הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין על פי ההקשר בקטע.

❖ **יַעֲלוּ, יֵאָזִינוּ, יִשׁוּבוּ, יִשְׁאַפוּ**

הקף את צורת העתיד באותו הבניין של הפועל **נְכוֹנוּ**:

❖ **יִכְיִנוּ, יִכְנוּ, יִכּוֹנְנוּ, יִכּוֹנוּ**

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך משפטים ובהם צורות פועל מודגשות, הנוטות בחמישה בניינים.

❖ פעמים רבות הצעירים **מיטיבים** לדעת כיצד להתנהג בחברה.

❖ האם צריך **לשוב** ולהזכיר שנפוליאון הצעיר היה חד מחשבה?

❖ בעבר נהנו **למנות** אנשים לתפקיד לפי הוותק.

❖ האוכלוסייה הולכת **ומזדקנת**.

❖ לצערנו, יש צעירים שאינם **מודעים** לחשיבות ההקשבה למבוגרים.

מבין שבעת הבניינים בעברית, אילו שני בניינים אינם מיוצגים בצורות הפועל המודגשות שלעיל?

כתוב פועל הגזור מן השורש של המילה **מודעים** ונוטה באחד הבניינים שציינת.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

❖ את הילדים עדיין מלמדים שלגיל ולניסיון יש חשיבות. לילדים גדולים יש יותר **זְכוּיֹת** מלילדים קטנים. למשל, הם **רְשָׁאִים** להישאר **עֲרִים** עד שעה מאוחרת. מה אומרים לקטנים? כאשר תגדלו **תִּהְנוּ** אף אתם מן הזכויות האלה.

איזו מן המילים המודגשות יוצאת דופן מבחינת הגזרה?

מהי גזרתה? _____

מה הגזרה המשותפת למילים האחרות? _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך רשימת מילים.

❖ **נֹד**, טלפון **נִיד**, ציפורים **נוֹדְדוֹת**, הַנִּיד בראשו, נע **וּנָד**,
לְנִדְנִיד, **נְדוּי**, **תְּנוּדָה**, **נִידָת**

הקף את כל המילים ששורשיהן נ-ו-ד / נ-י-ד.

ציין את המשמעות הכללית המשותפת לשורשים נ-ו-ד / נ-י-ד.

לפניך משפט.

❖ **תְּצַפִּית** על הנוף מעמיקה את הזיקה של המטיילים לארצם.

ציין את השורש של המילה **תְּצַפִּית**.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך מילים. הקף את המילים שנגזרו מאותה הגזרה של המילה **רִשָּׁאִי**.

❖ קַנְאִי, פְּנֵאִי, מְצַאִי, תְּנַאִי, מְלֵאִי, בְּלֵאִי

כתוב את השורש ואת הבניין של הפועל **מְשַׁלֵּים** במשפט:

❖ "הם **מְשַׁלֵּים** את עצמם שאולי הפעם יצליחו."

השורש: _____ **הבניין:** _____

בהקשר אחר יש לפועל **מְשַׁלֵּים** משמעות אחרת.

כתוב משפט, ושבץ בו את הפועל במשמעות האחרת. _____

כתוב את השורש ואת הגוף של הפועל במשפט שכתבת.

השורש: _____ **הגוף:** _____

ציין שני פרטים דקדוקיים המשותפים לשתי צורות הפועל **מְשַׁלֵּים**.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך חמישה משפטים, ובכל אחד מהם **שתי מילים** מודגשות. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

❖ החברה הישראלית ה**חלה** לקדש את ה**תעודת** הבגרות.

❖ כך **משנים** את ה**תדמית** של החינוך המקצועי.

❖ ה**מצב** הוא שרמת ה**השגים** של תלמידים רבים אינה מאפשרת להם להתקבל ללימודי המשך.

❖ במאבקים של מתנגדי החינוך המקצועי ה**בונה** ההנחה שהמסלול העיוני **מיטיב** עם כל התלמידים.

❖ אם בתי הספר יקבלו רק תלמידים ה**גרים** באזורים מסוימים, הניעות החברתית **תתמוטט**.

הקף את שני המשפטים שבהם שתי המילים המודגשות הן מאותה הגזרה.

כתוב בקו ליד כל משפט שהקפת את הגזרה המשותפת לשתי המילים.

בחר **ארבע** מילים שלא הקפת, וכתוב מעל כל אחת מהן את השורש שלה.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שתי קבוצות של שמות פעולה מבניין הפעיל.

❖ הַלּוֹאָה - הַלּוֹיָהּ

❖ הַשְּׁקָאָה - הַשְּׁקָיָה

❖ הַשְּׂרָאָה - הַשְּׂרָיָה

מהי הגזרה המשותפת לכל שמות הפעולה? _____

איזו מן הקבוצות אינה בנויה על פי מאפייני הגזרה שציינת? _____

ציין על פי איזו גזרה היא בנויה. _____

המילים בקבוצות מסודרות בצמדים.

באיזה צמד שתי המילים נושאות את אותה המשמעות? _____

בחר באחד מן הצמדים האחרים. שבץ כל שם מן הצמד שבחרת במשפט שיבטא את המשמעות שלו. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך רשימה של מילים:

❖ **נְשׂוּת, עוֹת, רְאוּת, נְשׂוּת, גְלוּת, צִוּוּת**

מיין את המילים שברשימה לשתי קבוצות על פי הגזרה.

ציין בכותרת את הגזרה של כל קבוצה.

הגזרה:	הגזרה:

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך הנחיות לטיול מוצלח.

❖ לְשִׁתּוֹת הרבה.

❖ לְהִשְׁתַּטּוֹת קצת.

❖ לְהִתּוֹת דרך.

❖ לא לְתַעוֹת בדרך.

(1) כתוב את הגזרה המשותפת לכל הפעלים. _____

(2) כתוב את הבניין של כל אחד מן הפעלים.

❖ לְשִׁתּוֹת: _____ לְהִשְׁתַּטּוֹת: _____

❖ לְהִתּוֹת: _____ לְתַעוֹת: _____

(3) מבין ארבעת הפעלים העתק את הפועל שאין בו תי"ו שורשית: _____

(4) כתוב שם עצם (לא שם פעולה) הנגזר מן השורש של הפועל שהעתקת: _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שתי קבוצות של שמות, ובכל קבוצה ארבעה שמות שנוצרו משורש ומשקל.

בכל אחת מן הקבוצות הקף את השם היוצא דופן מבחינת המשקל. הסבר את קביעתך.

❖ (1) **מַעְבָּר, מַזְגָּן, מוֹרֵד, מָכוֹן** _____

❖ (2) **תְּלִיָּה, תְּפִיסָה, רִיצָה, תְּגוּבָה** _____

א. לפניך צירופים. בכל אחד מהם מודגשת מילה.

❖ **אוֹצָר** תערוכה **נוֹצְרִים** זיכרונות **מוֹצָר** תעשייתי

❖ **מָצוֹר** על העיר **תּוֹצְרֵת** כחול-לבן

מבין המילים המודגשות, הקף רק את הגזרות מן השורש י/ו-צ-ר.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך ארבעה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- ❖ I. מערכות החינוך הציבוריות **תִּכְנְנּוּ** על פי צרכים כלכליים והתאימו לתקופה שבה **הוֹקְמוּ**.
 - ❖ II. כיום ממשלות רבות כּוֹפּוֹת על בתי הספר מערכות של מבחנים סטנדרטיים והן מאמינות שמתן הזדמנות להיבחן שוב **יַעֲלֶה** את ממוצע הציונים.
 - ❖ III. אנשים מוכשרים רבים חושבים שהם לא מוכשרים, משום שהדבר שהם טובים בו לא **הֶעֱרַךְ** בבית הספר או אפילו **הוֹקַע**.
 - ❖ IV. אדם מפורסם **מוֹדֶה** שהוא עצמו למד במערכת שהוא **מוֹחָה** על שיטות הארגון שלה.
- הקף את מספר ה**משפט** ששני הפעלים המודגשים שבו נוטים באותו בניין.
 ציין את ה**בניין** של שני הפעלים שהקפת. _____
- העתק את שאר הפעלים המודגשים, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך ארבעה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.
קרא את המשפטים וענה על הסעיפים שאחריהם.

❖ **אָסוּר** בהקדם לסניף הדואר.

❖ **אָצָה** לי הדרך.

❖ כשאסיים את עבודתי, **אוֹכַל** לנוח.

❖ "גם כי **אֵלֶךְ** בגיא צלמות לא **אִירָא** רע כי אתה עמדי" (תהלים כג, ד).

חלק מאותיות ה**אל"ף** בפעלים המודגשים הן שורשיות וחלק הן מוספיות.

הקף את כל אותיות ה**אל"ף** ה**שורשיות** שבפעלים המודגשים.

מהי משמעות ה**אל"ף** בפעלים שבהם היא משמשת מוספית? _____

מן הפעלים המודגשים, מהו הפועל היוצא דופן מבחינת הגוף? _____

ציין את הגוף שלו. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

- לפניך ארבעה משפטים, ובהם שש מילים מודגשות.
- מיין את המילים בטבלה שלפניך על פי הגזרה הכתובה בראש כל עמודה.
- ❖ יש תחומי לימוד שעוסקים במה **שְׂרָצוּי** ולא במה **שְׂמָצוּי**.
 - ❖ אנשי מערך הרפואה החליטו שלא **לְשַׁבֵּת** עוד.
 - ❖ מוסד אקדמי צריך **לְהַקְנוֹת** לסטודנטים יכולות הבנה וחשיבה.
 - ❖ הנוסעת **נְחָתָה** בארץ אתמול, וכבר היום עלתה למטוס, והוא **הַמְרִיא** חזרה לארצה.

שלמים	נל"י/ה	נל"א

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

1. לפניך השמות: **עֲשִׂיהָ, שִׁיחַ, מְגֵלָה, מְדִינָה**.
מבין השמות האלה הקף רק את השמות שנגזרו מגזרת ע"ו/י.
ציין את השורש של כל אחד מן השמות האחרים.
 2. לפניך משפטים ובהם פעלים מודגשים.
כל פועל מודגש מובא בשתי צורות: בצורה תקינה ובצורה שאינה תקינה.
 - ❖ כוחן החברתי של התנועות **הַתְּבַטָּא / הַתְּבַטָּא** בפעילותן להשגת היעדים הלאומיים והחברתיים.
 - ❖ סיזל: "אנחנו מסרבים לקבל את התפיסה שמאחר שהכול **מְבַלְבֵּל / מְבַלְבֵּל**, אי־אפשר להגיד כלום על שום נושא."
 - ❖ אברקי: "בעיניי הערך המוסף שתנועת הנוער **מְצִיעָה / מְצִיעָה** הוא התנסות בעולם המבוגרים."
- מבין הפעלים המודגשים **הקף** את צורות הפועל התקינות בלבד.
בחר בפועל אחד שהקפת, ונמק מדוע הוא הצורה התקינה.
-

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת.

❖ בלחיצה על מתג החשמל **נוצֵר** זרם חשמלי. - _____

❖ כאשר אדם מתבונן בבריאה הוא **חָש** את נוכחות הבורא. - _____

❖ השבת היא **מְנוּחָה** המרומם את היהודי מעל מציאות החולין והחומר. - _____

❖ עם בואה של שבת המלכה חל **שְׁנוּי** פנימי וחיצוני בכל יהודי שומר שבת. - _____

א. כתוב ליד כל משפט את השורש של המילה המודגשת בו.

ב. מבין המילים המודגשות העתק רק את הפעלים, וציין את הבניין של כל אחד מהם. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים המתחילים באות ה"א.
 בפעלים המודגשים בחר בצורה המשקפת את ההגייה הנכונה שלהם.
 ❖ השר הַכְרִיז / הִכְרִיז על המתווה החדש וְהִשִּׁיב / הִשִּׁיב על שאלות
 הנוכחים.

❖ בכניסה לאולם לא הִתִּירוּ / הִתִּירוּ להיכנס למי שֶהֶסִיר / הֶסִיר
 את המסכה מפניו.
 לפניך ארבע מילים.

❖ תַּגְלִית, יְגִילוּ, גַּלְאִי, יַתְגַּלוּ

הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת השורש.

כתוב את הגזרה של המילה שהקפת. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

נתח כל אחד מן הפעלים שלפניך לשורש ולבניין.

❖ **נוכחים** שורש _____ בניין _____

❖ **נוכחים** שורש _____ בניין _____

לפניך שני משפטים.

שבץ בכל משפט את הפועל המתאים למשמעות המשפט מבין

השניים: **נוכחים** או **נוכחים**.

שים לב: עליך להעתיק גם את הניקוד.

❖ לדעת פסיכולוגים ואנשי חינוך, הוריהם של מתבגרים צריכים להיות בבית בשעות אחר הצוהריים ולפקח על פעולות ילדיהם.

❖ הורים רבים _____ לדעת כי ילדיהם עדיין זקוקים לפיקוח ולהכוונה.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

1. לפניך משפט, ובו מודגשים שני שמות פועל: **לְכַוֵּן** ו**לִירוֹת**.

❖ בשעת מלחמה הלוחם חייב להחליט בתוך שנייה בערך באיזה כלי נשק לבחור, לאן **לְכַוֵּן** ומתי **לִירוֹת**.

לפניך רשימה של מילים הגזורות מן השורש של שם הפועל **לְכַוֵּן**.

❖ **כּוּן, הַכּוּן, כּוֹן, הַכּוֹן, הוֹכּוּן, הוֹכּוֹן**

כתוב מעל כל מילה את הבניין שלה.

ציין את הגזרה המשותפת לכל המילים שברשימה. _____

אף על פי שכל המילים שברשימה שייכות לאותה הגזרה, מקצת המילים נוטות על דרך גזרת השלמים.

הקף ברשימה את המילים הנוטות על דרך גזרת השלמים.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

2. לפניך רשימה של מילים הגזרות מן השורש של שם הפועל **לְכַוֵּן**.

❖ **כָּן, הִכִּין, כִּוֵּן, הִכּוֹן, נָכּוֹן, הִכְוִין, הוֹכֵן**

כתוב שני פעלים מן השורש של הפעלים שברשימה לפי ההנחיות שלפניך.

פועל בבניין התפעל הנוטה על דרך הגזרה שציינת בסעיף א(2) _____

פועל בבניין התפעל הנוטה על דרך גזרת השלמים. _____

הקף את צורת העתיד בגוף נוכח (גוף שני. יחיד) הנכונה של שם הפועל **לירות**:

תִּירָה, תִּירֶה

לפניך ארבעה צירופים, ובהם מילים מודגשות. מבין המילים המודגשות הקף את המילים שנגזרו מאותו השורש של שם הפועל **לירות**:

❖ **המורה** לעברית, בלי **מוֹרָא** ופחד, **יְרִית** הפתיחה, **הוֹרָה** מלווה

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך ידיעת הבהרה, ובה מילים מודגשות:

❖ בכל הקשור להודעה שהופצה אמש, הקוראת לתושבי ירושלים להתכונן לסערה, אפשר להירגע: מדובר ב"פייק ניוז". להלן התגובה של דוברות עיריית ירושלים: "את ההודעה שהופצה לא פרסמה עיריית ירושלים, ועל פי התחזית לא צפויה סערה בירושלים בסוף השבוע הקרוב".

מבין המילים המודגשות בידיעה, העתק שלוש מילים מגזרת ע"י/ו. _____

מבין המילים המודגשות בידיעה, העתק מילה אחת מגזרת נחי פי"ו. _____

כתוב פועל בבניין נפעל, בזמן עבר ובגוף נסתרת מאותו השורש של הפועל צפויה. _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

1. לפניך משפט, ובו שלוש מילים מודגשות.

❖ סוד המנהיגות טמון ביכולת לכוון אל דעת הקהל ולבטא במודע או שלא במודע הרבה מאמונותיו הגלויות והסמויות.

איזו משלוש המילים המודגשות יוצאת דופן מבחינת הגזרה שלה? _____
 נמק את תשובתך. _____

2. לפניך שני משפטים, ובהם אותה צורת פועל.

❖ כל עוד הגבול אינו נחצה, על המנהיגים להשתדל שלא לבטל עמדות של אחרים.

❖ אם נחצה את הגבול, אנחנו עלולים להיענש.

במה דומים הפעלים המודגשים בשני המשפטים? הקף את התשובה הנכונה.

בשורש בלבד בבניין בלבד בגוף בלבד בשורש ובזמן

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שלושה משפטים, ובהם ארבעה פעלים מודגשים.

❖ מנהיגה זו **שְׂרָתָה** את העם נאמנה.

❖ לטענת המשורר, **שְׂרָתָה** עליו הרוח כאשר כתב את השיר המפורסם.

❖ המדריכה שיבחה את התלמידות: "**שְׂרָתָן** בהצגה את השירים כפי שלמדתם, והיִשְׂרָתָן מבט אל האימהות".

ציין ליד כל פועל את השורש ואת הבניין שלו.

❖ **שְׂרָתָה** – השורש: _____ הבניין: _____

❖ **שְׂרָתָה** – השורש: _____ הבניין: _____

❖ **שְׂרָתָן** – השורש: _____ הבניין: _____

❖ **היִשְׂרָתָן** – השורש: _____ הבניין: _____

לפניך שני משפטים.

❖ מעצמה כלכלית **נוצרת** אם המנהיגות היא אחראית ושקולה.

❖ מחנכת הכיתה סיפרה במפגש הפרדה כי היא **נוצרת** בליבה את הזיכרונות הנעימים מן הכיתה.

נתח את הפועל המודגש בכל אחד מן המשפטים.

❖ **נוצרת** (משפט I) – שורש: _____ בניין: _____

❖ **נוצרת** (משפט II) – שורש: _____ בניין: _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

1. לפניך שני משפטים, ובהם מילים מודגשות.

❖ ציין ליד כל משפט את התפקיד של הנו"ן המוספית בפועל המודגש בה.

❖ כי לא **נָעִיד** שקר לבנינו. _____

❖ המעשים הקטנים והגדולים **נוֹעְדוּ** למטרה אחת. _____

2. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת המילה מוֹעְדִים.

❖ I. בלוח השנה היהודי קבועים חגים ו**מוֹעְדִים** רבים.

❖ II. צריך לתלות שלט ליד המדרגה, כי רבים אינם רואים אותה ו**מוֹעְדִים**.

כתוב את השורש של המילה מוֹעְדִים בכל אחד מן המשפטים, וכתוב שם פועל מאותו השורש.

❖ משפט I – השורש: _____ שם פועל מן השורש: _____

❖ משפט II – השורש: _____ שם פועל מן השורש: _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

1. לפניך משפט.

❖ החץ **מוֹרָה** על כיוון הנסיעה.

מהי צורת העבר של הפועל **מוֹרָה**? הקף את התשובה הנכונה: הוֹרָה / הוֹרָה לפניך רשימת שמות.

❖ **גַּבְּאִי, פָּרֶשׁ, גִּלְאִי, וְסָת, חֲזַאִי, שְׁנַאִי**

מהו המשקל המשותף לכל השמות? (הוסף ניקוד מבחין) ברשימה באות לידי ביטוי שתי משמעויות של המשקל.

כתוב את שתי המשמעויות, והעתק מן הרשימה דוגמה לכל משמעות.

2. מבין המילים שלפניך הקף את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

❖ **גְּנַאִי, קַנְאִי, גִּלְאִי, חֲזַאִי, שְׁנַאִי**

ציין את משמעות המשקל של המילה שהקפת.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך טבלה ובה פעלים. ציין את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הבניין	השורש	
		מָגִיעַ
		נָפוֹץ
		מְפַנֵּם
		מוֹתִיר
		מְעִידוֹת

שער מדוע השתמש כותב הטקסט בפעלים בזמן הווה לתיאור אירועים שכבר התרחשו.

ציין את שם הפועל של השם מְחַאָּה.

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

הפועל **מוֹשֵׁב** הוא דו־משמעי. בלי הקשר אפשר לנתח אותו בשתי דרכים.
ציין את שני השורשים האפשריים, וכתוב ליד כל שורש שם פועל בבניין קל משורש זה.

❖ שורש I: שם הפועל בבניין קל / פעל:

❖ שורש II: שם הפועל בבניין קל / פעל:

לפניך משפטים ובהם פעלים מודגשים.

❖ רבים סבורים שעבריינים **יִרְאוּ** מפני העונש ולא יעברו עבירה.

❖ חשוב שהעונשים על עבירות חמורות לא **יִרְאוּ** קלים מדי בעיני הציבור.

בטבלה שלפניך כתוב לכל אחד מן הפעלים את השורש שלו, את הבניין שלו ואת הפועל בהווה יחיד באותו הבניין.

פועל – הווה יחיד (הוסף ניקוד לפעלים כדי לשקף את הגייתם הנכונה.)	בניין	שורש	
			יִרְאוּ
			יִרְאוּ

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך זוגות של מילים. הקף את הזוג ששתי המילים שבו שייכות לאותה הגזרה של המילה גלוי.

פְּנוּי ,	מְלוּי
עֲשׂוּי ,	רְצוּי
נְשׂוּי ,	נִשְׁגוּי
מְצוּי ,	קְרוּי

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך ארבעה צירופים. בכל צירוף מודגש שם.

❖ **הִרְצָאָה** מרתקת **הַמְצָאָה** מעניינת **הַבְּנִיָּה** של ידע **הוֹרָאָה** אחרת

מיין בטבלה שלפניך את השמות המודגשים לפי הגזרה.

גזרה נחי ל"א	גזרת נחי ל"י/ה

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך משפטים, ובהם מודגשים פעלים סבילים.
לכל אחד מן הפעלים כתוב שם פועל פעיל.

❖ אירופה **מוצפת** מהגרים. _____

❖ ידם של אזרחים רבים באירופה **מושטת** לסייע למהגרים. _____

לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל. קרא את המשפטים וענה על השאלות שאחריהם.

❖ I. ארגוני סיוע לפליטים **יעלו** את סוגיית מצוקת הפליטים בדיון מיוחד באו"ם.

❖ II. מחירי הנסיעה לא **יעלו** בשנת התקציב הנוכחית.

(1) ציין את השורש המשותף לשני הפעלים המודגשים: _____

(2) ציין את הבניין של כל אחד מן הפעלים.

❖ הבניין של הפועל **יעלו** במשפט I: _____

❖ הבניין של הפועל **יעלו** במשפט II: _____

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

- לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל.
קרא את המשפטים, וענה על השאלה שאחריהם.
- ❖ השימוש בטלפון קווי **מתאים** לכל אדם.
 - ❖ צעירים מחונכים אינם **ממרים** את פי המבוגרים.
 - ❖ הורים ה**מְרַשֵּׁים** לילדיהם לבלות שעות רבות מול המסך מגלים את הנזקים בשלב מסוים.
 - ❖ הנוער **מְפַנֵּים** אט־אט את חסרונות הטכנולוגיה הדיגיטלית.
- מיין את הפעלים המודגשים ל**שתי** גזרות, על פי ההקשר של כל אחד מן הפעלים במשפט.
רשום בראש כל עמודה את שם הגזרה.

הגזרה:	הגזרה:

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך רשימת מילים.

❖ **הוֹנָאָה, לוּוּי, מְצִיָּאָה, הַרְשָׁאָה, קָרִין, הַפְּנִיָּה, שְׂגִיָּאָה, בְּטוּי, הוֹדָיָה**

מיין את המילים בטבלה שלפניך לשלוש קבוצות לפי הגזרה.

כתוב את הגזרה של כל אחת מן הקבוצות.

הגזרה:	הגזרה:	הגזרה:

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך מילים שהן צורות בינוני בנקבה.

❖ **מְנַחָה נְדוֹנָה מְפֹלִית נוֹדַעַת מוֹכָנָה מְשַׁתְנָה**

שבץ כל אחת מן המילים במשבצת המתאימה לה בטבלה על פי גזרתה ובניינה.

התפעל	הופעל	הפעיל	נפעל	גזרה/ בניין
				נחי פ"ו
				נחי ל"ה
				ע"ו

תרגיל בנוסח בחינות הבגרות

לפניך שמות פעולה בבניינים שונים.

❖ **קימה, הצטדקות, העדרות, השואה, הדיפה, הודעה, הבנה**

לפניך טבלה. שבץ כל אחד מן השמות במשבצת המתאימה לו בטבלה.

הקפד לשבץ את השם כראוי על פי גזרתו ובניינו.

התפעל	הפעיל	נפעל	קל	
				שלמים
				נחי פ"ו
				ע"ו
				נחי ל"ה

תודה על ההקשבה!
בהצלחה!